

Szerkesztő
Templomudvar Paul Szemere
Kiadóhí
Sándor királ · Köstlergasse 4. Wj
Sürgönycim: DEID
Telefonszám: 137

DÉLBÁCSKA

Előfizetési árak:
Egy óra - - 20 dinár
Negyedévre - 60 dinár
Félévre - - 120 dinár
Egyes szám ára:
1 DINAR

NOVISAD, 1922 december 3

POLITIKAI NAPILAP

III. évf. 270. szám

Vasárnap

Ki a bűnös?

Hónapok óta szervezett, bűnös és lelkiismeretlen aknamunka folyik a Délbácska ellen. A péntek éjszakai pokolgépes merényletben ez a hajszá egyik jelentős állomásához érkezett. Pokolgép... Gyűlölködés, harag, az elégtétel és az igazságottevés követelése nélkül elszomorodó lélekkel állapítjuk meg, hogy az elvi álláspontok vitájában végre a pokolgépig jutottak — ellenfeleink. Amikor a denunciáló gonoszság egyizben börtönbe juttatta a Délbácska szerkesztőségét, megmondottuk: a mi céljainkon nincs takargatni való. Nincs leplezni valónk és robbanjon körülöttünk akárhány bomba, mi felemelt homlokunkkal állunk a mi igazságunk mellett. Mi nem félünk. A vád akkor is sötétben bujkált, amikor szerkesztőségünk mögött először zárult be a börtönajtó, s hol vannak ma a merénylők, akik az éjjel sötétjében, dudaként bujva és szökve, pokolgéppel operálnak ellenünk? Becsületes szándék-e az, — amely egy nyugalmas város békés életében a bomba elvadult, brutális és embertelen módszerének kíván polgárjogot szerezni? A gyanu bujkál és mi ebben a percben nem tudunk világosan látni. Ebben a percben, amikor még bombaszilánkok hevernek körülöttünk, amikor a gyilkos szándék elvetemült kísérletezésétől még csak órák választanak el bennünket, két megállapítást kívánunk tenni. Az egyik: A Délbácska fennállásának egész ideje alatt egyetlen esetben sem tért le arról az utról, amelyet itt minden politikai törekvés számára az alkotmány és a békeszerződések jelölnek ki. A fennálló rend és a törvények tisztelében nem fogadtunk el kioktatást soha és nem fogadunk el még ma sem. A másik: A vajdasági sajtó egy része hónapok óta lelkiismeretlen és gonosz felelőtlenességgel állandóan izgat és uszít a Délbácska ellen. Az a sajtó, amely a mi megállapításunk szerint csak kényszerű üzleti okokból jelenik meg magyar nyelven, elvakult és ostoba gyűlöletében napról-napra a legsúlyosabb vádakkal illet bennünket. Ezzel a sajtóval, amely a maga üzleti érdekeinek védelmében a pokolgépig képes bőszeníteni a szenvedélyeket, a magyarság megtagad minden közösséget. A Bécsi Magyar Ujság, a Bácsmezei Napló és első sorban a Vajdaság című „magyar” lapok által a keresztény Délbácska ellen hangoztatott rosszindulatúan aljas és gonosz vádak, s a felrobbant pokolgép között szoros okozati összefüggés van. Ehelyütt nem a becsületes zsidóságot éri a vád, csak azt a sajtót, amelyen belül olyan zsidó és nem zsidó exis-

tenciák helyezkednek el, akik a boldogult magyarországi proletárdiktatura sötétebb korszakainak módszereit kívánják a Vajdaságban is meghonosítani. A becsületes zsidóságnak meg kell tagadnia saját sajtójának posthumus Lenin fiókait.

Ezekután elvárjuk, hogy tisztességes érzésű ellenfeleink kilökjék önmagukból azt a salakot, amely egyképen jogtalan kisajátítója úgy az ő, mint a magyar érdekeknek. Ez a legkevesebb, amellyel nekünk és önmaguknak tartoznak.

Pokolgépes merénylet a Délbácska ellen

Gyújtózsínóros pokolgépet helyeztek a Délbácska szerkesztőségének egyik ablakába — A szétrombolt szerkesztőség — A nyomozás eddig eredménytelen a tettesek után

(Saját tudósítónktól.) Körülbelül két héttel ezelőtt, amint azt annakidején megírtuk, eddig ismeretlen tettesek bevették a Délbácska Templomtéri szerkesztőségének ablakait. Az első támadást csakhamar egy második „merénylet” követte, amelynek a még épen maradt ablakok estek áldozatul. A támadások minden esetben a késő éjjeli órákban folytak le, amikor már teljesen néptelen az utca. Az ablakbeverésben azon körök ellenvéleményének demonstratív megnyilatkozását láttuk, amelyek sajtója nem leplezett szándékkal és nyílt gyűlölködéssel igyekszik az „államellenesség” gyanújába keverni a Délbácskát. Megmosolyogni való volt ezen körök olyan igyekeve, amellyel a tetteség gyanúját más irányba próbálják terelni. Az a körülmény, hogy a Délbácska ellen intézett támadások mindig a késő éjjeli órákban a nyilvánosság teljes kizárásával, s a szemtől-szembe való fellépéshez szükséges erkölcsi bátorság abszolút hiánya mellett folytak le, annak a gyanunknak megerősítése, hogy ezek a támadások azonos helyről indultak ki. Arról a helyről, amely a Délbácska politikai programjának megmásmításán keresztül antiszemitizmussal vádolva bennünket, állandóan izgat ellenünk. A gyáva támadók nem lehettek megelégedve az ablakok beverésével.

Pénteken éjjel már pokolgép robbant a Délbácska szerkesztőségében

A borzalmas szándék végrehajtása nem követelt emberéletet. A támadóknak ez nem is lehetett céljuk. A pokolgépes merénylet megtörténtével bizonyos körök Beogradban csak az „ellenünk fordult közhangulatot” akarták dokumentálni. Ezen a „közhangulaton” keresztül kellene tudniillik beszüntetni a Délbácskát, amely a Vajdaságban nem a szláv lapok „konkurrensa” és nem a szláv törekvések kereszteszője. Itt hivatkozunk kell a tisztességes közvélemény felháborodására, amely megvetés és megbélyegző undorral fordul el a gyáva merénylőtől és attól a politikai harcmódtól, amely a pokolgépes merényletek condottieri-elszántságával igyekszik szint vallani a maga igazságai mellett. A megindult szigorú vizsgálat hivatott megállapítani a bűnösök kiletét, s a bíróság szigorú ítéletének kell megakadályoznia, hogy a város nyugalma és polgárainak életbiztonsága ellen még egy, ehhez hasonló orgyilkos merénylet kövessék el. Ha még ehelyütt megjegyezzük, hogy egyik vajdasági „magyar” lap kiadóhivatala már egy évvel ezelőtt huszezer koronát folyósított a Délbácska ellen indítandó kampány céljaira, mindent el is mondtunk, ami megjegyzésünk lehet a pénteki esemény margójára. A többi a vizsgálat és a bíróság dolga. Pénteken éjjel tíz perccel két óra előtt egy hatalmas dörrenés

robaja verte fel a Templom-udvar csendjét. A detonáció felriasztotta a környékbeli házak összes lakóit. Percek alatt dacára a késő éjjeli óráknak, nagy csoportosulás támadt a Délbácska szerkesztősége előtt. Rákics, inspekciós rendőrkapitány a robbanás zajára az utcára sietett, ahol a történekről értesülvén, kisebb rendőrfőjőrrel megjelent a helyszínen.

A Délbácska egyik szerkesztőségi ablakának háromujnyi vastag faspalettája szilánkokra tépve hevert a földön, a le-tört ablakpárkány kő és téglatörmelék között. A beomlott ablakon át sárgás füst szivárgott ki. Szemmel látható volt, hogy pokolgépet helyeztek a szerkesztőségi ablakba.

Rákics kapitány a bedöntött szerkesztőségi ablakon át a szobába ugrott, amelyben sirmalmas kép fogadta. A butorok egymásra dőlve, a föld teleszórva kő és téglatörmelékkel, vasdarabokkal, a két szekrény között egy szétzuzott karosszék, amit a légnyomás borzalmas ereje préselt oda. Rákics kapitány lezárta a helyiséget, a szerkesztőség elé őrt állított, s néhány perc múlva a Templom-térre újra ráborult a csend.

A robbanás után

körülbelül tíz perccel oszlott szét a Szlobodaszállóbeli mulatság törzsközönsége, amelynek nagy része a Templom téren keresztül tartott hazafelé. Ha a robbanás tíz perccel később következik be, ma halottjai és sebesültjei vannak. A nyomozás megállapította, hogy a szétrepülő vasszilánkok 30—40 méteres körzetben halálosan sebezhettek volna.

A gyújtózsínóros bomba

A pokolgép megtalált részeiből megállapítható, hogy egy nagyon régi típusu, gyújtózsínóros bombát helyeztek a „Délbácska” ablakába. A párkány épen maradt részén tisztán látható az égő kanóc pörkölése. A pokolgép körülbelül egy centiméteres vastagságú öntöttvasburkolattal bírt. Ha nem szabadon helyezik el,

hanem beágyazzák, hogy a robbanás ellentállásra találjon, földig lerombolta volna a Délbácska egész szerkesztőségi épületét.

Pénteken délelőtt a lerombolt szerkesztőségben jártak Lemaics államügyész, Belajcsics vizsgálóbíró, Banjanin főkapitány, Gyorgyevics főkapitányhelyettes és Matics rendőrkapitány. A nyomozás mindezeig nem vezetett eredményre.

A belügyminiszter

ma délelőtt jelentést tétetett magának, s egyben a legszigorubb intézkedésekre vonatkozólag tett ígéretet. A beogradi ujságírók szekciójának a merénylet ügyében elfoglalt álláspontját legközelebb részletesen fogjuk ismertetni.

Ismét fegyverkezik a török hadsereg

Törökország nem bízik a lausannei konferencia sikerében Franciaellenes hangulat a tőrökönél

Lausanne. (A Délbácska külön tudósítójának távirata.) Az értekezlet munkálatait rendkívül megnehezíti az a bizonytalanság, mely a részletes görögországi eseményekről szóló jelentések miatt és az athéni kormány magatartása miatt uralkodik. Anglia, Franciaország és Olaszország megegyeztek, hogy a tengerszorosok ügyének megvitatásához az oroszokat is meghívják. Arranézve, hogy az oroszoknak megengedik-e az ezen kérdésben tulmenő vitákban való beleszólást, a döntés még nem történt.

Lausanne. (Eredeti táv.) Curzon ma közölte a sajtó képviselőivel, hogy a konferencia a keleti események dacára is tovább folyik. A thrákiai kérdés lekerülvén a napirendről, *Niniscies ma hazautazik.*

Lausanne. (Eredeti táv.) Csicserin tegnap este ideérkezett. A pályaudvart a rendőrség lezárta és még a sajtó képviselőt sem bocsátották a peronra. Fogadtatására Rakovszky és Warowszky jelentek meg a pályaudvaron.

Amerika nem támogatja a török követeléseket

Lausanne. (Eredeti táv.) Izmed pasa ma hosszabb ideig tartó tanácskozást folytatott Child amerikai megfigyelővel, aki kijelentette, hogy Amerika nem köthet az angorai kormánnyal szerződést, miután ez ellenkezésben állana a konferencia szellemével. A kijelentés szemlélhetőleg elkedvetlenítette a törököket, akik

Lausanne. (Eredeti táv.) Curzon arravonatkozó felszólítását, hogy a konferenciát a keleti események dacára is folytatni kell, úgy magyarázzák, hogy Lausanneben jelenleg is sok olyan állam van, amelyeknek eddig nem volt képviselőjük, s ezeknek most kedvező alkalom kínálkozik arra, hogy az oroszokkal tárgyalásokba bocsájtkozzanak. Ilyen körülmények között nincs értelme annak, hogy Anglia a tárgyalásokat megzavarja, miután azok több állam érdekeit érintik. Az athéni eseményekről Curzon kijelentette, hogy a miniszterek kivégzését közönséges gyilkosságnak tartja. A kivégzéseket követő felháborodás, főképpen a kisantant képviselőinek fáradozására, már csilapodóban van. Curzon kijelentései szerint az athéni követ visszahívása nem jelenti a diplomáciai viszony megszakítását, s viszont Olaszország is meglegszik a formai tiltakozással, míg Amerika az egész ügyről nem vesz tudomást.

eddig biztosan számítottak Amerika támogatására. Meg nem erősített hírek szerint Izmed ebben a támogatásban bizva elutasította az angol javaslatot. Amerika elutasító javaslata után valószínűnek tartják, hogy a további tárgyalásokon a törökök sokkal engedékenyebb magatartást tanúsítanak.

Törökország fegyveres készülődései

Angorában egyáltalában nem bíznak a konferencia sikerében, s Kemal pasa minden eshetőségre készen áll. Konstantinápolyal szemben nagy csapatösszevonások folynak, s folynak a hadikészülődések Thrákiában is. A hadikészülődések Franciaország ellen irányulnak, miután a törökök most már egyáltalán

nem bíznak a franciák támogatásában. Az angorai felfogás szerint a lausannei török delegáció már rég tulment azokon a kereteken, amelyeket számára megszabtak. Izmed kijelentette, hogy árulásnak minősíti Poincare legutóbbi nyilatkozatait.

András görög herceget is haditörvényszék elé állítják

A kivégzés részletei - Venizelos lemond. A kivégzettek családjai Olaszországba költözködnek

Venizelos kijelentette, hogy egyáltalán nincsen szándékában lemondani a békedelegáció vezetői tisztjéről. A görög érdekeknek a külfölddel szemben való védelmezését elfogadta ugyan, de a politikai életben politikai párt élére nem tér vissza többé és ezért nem foglal állást a hazájában történt eseményekkel szemben. A „Giornale d'Italia” szerint a görög vízeken tegnap feltűnt egy erős angol hajóhad. A lap szerint Görögország helyzete tarthatatlan. Állandóan ellenőrizhetetlen hírek vannak forgalomban a kormányválságról és a helyzet radikális megoldásáról. A jelenlegi görög kormány sorsa az athéni francia követ magatartásától függ, aki eddig állandóan helyeselte a kivégzést. A kivégzett görög miniszteret lelkiüdvéért ma rekviémet szolgáltatnak, melyen hír szerint Konstantin király is megjelenik. A miniszterek hátramaradottait meghívták Olaszországba. Sok olasz államférfiu görög

kitüntetéseit visszaadta.

A „Chicago Tribune” szerint hétfőn kezdik meg a tárgyalást András herceg ellen.

A mai minisztertanácson Mussolini kijelentette, hogy az athéni olasz követ mindent megteit a kivégzés megakadályozására. Az ítélet után rögtön utasította az athéni képviselőt, tagadja meg az új kormány elismerését. Fenntartotta magának a jogot, hogy szükség esetén a követet visszahívja.

Konstantin exkirályt nagyon lesújtották a kivégzésről szóló hírek. A kivégzettek a király legbizalmasabb emberei, legjobb barátai voltak. A hír a királyi család egész nyugalma feldulta. Izgalmukat fokozza még, hogy a forradalmi kormány, Konstantin negyedik fiát, András herceget, is vád alá helyezte. Konstantin áprilisig Palermóban marad s aztán Amerikába utazik testvéréhez.

Részletek a görög miniszterek kivégzéséről

A „Times” tudósítója a kivégzésről a következő részleteket közli: Rövid vádbeszédét a köztudó éjfélig befejezte. A bíróság visszavonult és másnap, kedd reggel tanácskozott.

A tárgyalási terem egész éjjel zsúfolva volt. Reggel nyolc órákor a bíróság bevonult. Athenalios tábornok, az állami törvényszék elnöke síri csendben sokszor elcsukló szavakkal, felindulva

olvasta fel a hat halálos ítéletet. A miniszterelnök, mikor hírül vitték neki az ítéletet, megrtént a felelősség sulyától és maga helyett Plastiras tábornokot bizta meg az ítélet megerősítésére. Gunaris volt miniszterelnököt tolonckocsin hozták a végítárgyalásra, azután mindjárt cellájában nagyták. A kivégzést egy borzalmas jelenet előzte meg. Egy csapat katona elővezette Hadianisztis

tábornokot, a kisázsiai seregek főparancsnokát. A tábornok az egész tárgyalás alatt tábornoki díszben, feltűzött rendjelekkel jelent meg. Most az udvaron körülvették a katonák, egy tiszt lecsatolta tábornok a kardját, kihuzta hüvelyéből, térdén kettétörte és elhajította. Azután leszedte arany vállrojtjait, hajtékájáról letépte a tábornoki rangjelzést. Hadianesztisz mindezt mereven nézte. Délelőtt tíz órákor a rokonok az elítélteket még egyszer meglátogathatták. Később tolonckocsin kivitték az elítélteket a vesztőhelyre. Gunarist betegsége miatt támogatni kellett. Magas kőfal mellé állították őket. Stratos az utolsó pillanatban fiának üzenetet küldött: sohse politizáljon. A sortűzre mindnyájan elterültek a földön. Testüket több golyó járta át. A kivégzetteket tölgyfakoporsókba rakták és a közeli falusi temetőbe vitték, ahol a hozzátartozók várták a borzalmas menetet. A temetés egyházi szertartások nélkül történt. Néhány perc mulva a rokonoknak katonai parancsra távoznok kellett a sírról.

Most András hercegen a sor

A Fournière-ügynökség jelenti Athenből: András herceget a forradalmi tanács elé idézték, ahol rögtön megjelent. A vád ellene az, hogy nem engedelmesskedett Paulas tábornok parancsának, miáltal Görögországot romlásba döntötte. Mikor a király (György) megtudta, hogy fivéré a haditanács elé vitték, felajánlotta lemondását. A „Matin” athéni tudósítójának táviratát hozza, melyben a görög külügyminiszteriumból eredő több titkos okmányt ismertet. Az első dokumentum Venizelos levele a görög hadügyminiszterhez, amely két év előtt kelt. Ez indította meg a fejleményeket, melyek a miniszterek halálra téléséhez vezettek. A tudósító mindenért *Lloyd George-t és Venizeloszt teszi felelőssé.*

Lausanne. (A Délbácska tudósítójának távirata) Venizelosznak a görög miniszterek kivégzése miatt ma éles vitája volt Cursonnal. Venizelosz nem is vett részt a területális bizottság ülésén és kilátásba helyezte, hogy *legközelebb elhagyja Lausannet.* A svájci távirati iroda a Curson és Venizelosz közti megbeszélést barátságos lefolyásúnak írja le. A görögökkel szembeni angol politika az athéni események miatt nem változik. Sem a görögöknek sem az angoloknak nincsen okuk a konferenciáról távolmaradni. A diplomáciai viszony megszakítása csak az athéni ítéletek elleni tiltakozás. Venizelosznak a területális bizottság ülésétől való távolmaradása csak udvarias tény. Mussolini utasította az athéni követet, *ne ismerje el az új görög kormányt.*

Franciaország mentegetődzik

Róma. (Eredeti távirat) Roux francia ügyvivő ma megjelent a consultán és rámutatott, mennyire kellemetlen Franciaországra nézve, az olasz részről történt azon megállapítás, amely Franciaországot azzal vádolja, hogy nem járt el szolidárisan a többi hatalmakkal a kivégzések megakadályozására. Állítólag Mussolini javasolta a hatalmaknak, lépjenek kollektive közbe. Ezt azonban a párisi kormány nem fogadta el.

Felkelő-kormány Nyugat-trákiában

London. (Eredeti táv.) Nyugattrákiában veszedelmessé fajuló arányokban terjed a felkelés. A felkelők Kumlucsinában ideiglenes kormányt alakítottak és megszervezték a város védelmét. Dedeagacsban és Karaagacsban utcai harcok folynak a felkelők és a görög kormánycsapatok között, amelyek már eddig is számos halottja és sebesültje van. A felkelők, akik ágyúkkal és gépfegyverekkel formális harcokban támadják a görög csapatokat, szétrombolták a Karaagacs-Szaloni ki táviró vonalat is.

Bácskai festőművészt ünnepel München

A zsabylai bérestanyáról indult hódító útjára — Kálmán Péter művészi karrierje

München, december 1. A minap nyílt meg München egyik legelőkelőbb galériájában Kálmán Péter festőművész gyűjteményes kiállítása. Ma ez a kiállítás a középpontja München művészeti és társadalmi életének. Kálmán Péterről tárcákat írnak a lapok és Kálmán Péter kiállítására többen a művészeknek és a közönségnek még az a része is, amely az ellentétes művészeti irányoknak híve.

Kálmán Péter a bácsinegyei Zsabya községben született 1877-ben egy bérestanyán. Az apja azt akarta, hogy a fiúból is mezőgazdasági munkás legyen, a tehetség azonban korán megnyilvánult benne és ezért ellenszegült apja akaratának. A földesur segítségével Budapestre került, ahol Székely Bertalan, akinek akkor vezető szerepe volt a magyar művészeti életben, pártfogásába vette. Az ő segítségével jutott ki Kálmán Münchenbe, ahol azonban már csaknem egészen magára hagyták. Törhetetlen ambícióval dolgozott és tanult és a sok nélkülözés nem tudta elkedvetleníteni. De nem is tartott sokáig az inséges helyzet. Hamarosan sikerült kisebb képeit eladni és jövedelméből még félre is tehetett. Így jutott el Rómába, ahol harmadfél esztendeig tanult és dolgozott. Rómából visszatért Münchenbe, ahol Franz Stuck tanítványa lett.

Esztendőig dolgozott a világhírű mester oldalán, s csak a világháború kitörése szakította el tőle. Kálmán ekkor bevonult és öt esztendőig volt frontszolgálatban. Megtehetette volna, hogy áthelyezteti magát a sajtóhadiszállásra, mint harctéri festő, de tetszett neki a frontszolgálat minden viszontagsága, kalandossága és maga a harc is.

Amikor Kálmán elment katonának, Münchenben már nagyon jól ismerték és szerették, mert kétesztendővel előbb 1912-ben már volt önálló kiállítása a legelőkelőbb szalonban. Kálmánnak a művészetben Leibl volt a mestere és példaképe. Leibl nagyobb hatással volt rá, mint Stuck, de egyéniségét vele szemben is megővta.

Mostani kiállításán mindössze 46 munkája látható, de ezek valóban legértékesebb és legkiválóbb alkotásai. A kritika, még az idegekkel szemben legelfogultabb kritika is, a legnagyobb magasztalással méltatja Kálmán művészetét és egyes képeit a legnagyobb régi mesterek egy-egy alkotásával hasonlítja össze. Nagy mestere a rajznak, ebben bámulatosan nagy a tudása, de még csodálatosabb a színérzéke, amely mindegyik munkáját egyszerű színharmóniába hangolja össze.

A kiállítás legimpozánsabb darabja a Pietá című festmény, amely eredeti fölfogásával is meglep. A művész szinpopmás bajor népviseletben ábrázolja a Krisztus holttestét ölben tartó Máriát. Ez hollandus vonás Kálmán művészetében. Ugyancsak a nagyobb méretű vásznak közé tartozik a Templomban című festmény is, amelynek azonban csupán a tárgya azonos Leibl templomi képével, felfogása és kompozíciója egészen más. A Szerzetes — a müncheni kritika általános ítélete szerint — egyike a legmegkapóbb emberi ábrázolásoknak, amiket az

utóbbi esztendőkből a festőművészet produkált. Nagyon kedvesek a művész magyar tárgyú képei is, amelyek melegségükkel és ragyogó szinpopájukkal tűnnek ki.

Kálmán Péternek, a müncheni kritika szerint nagy hivatás jutott a modern művészetben. Ő az a festő, aki összekapcsolja az elmúlt század végének művészetét az új művészettel. Élő hagyomány, amely nagyszerű hagyatékot juttat az új nemzedékeknek abból a csodás gazdagságból amelyet az ő tehetsége és tudása képvisel.

Elkeseredett hangulat a Darányi-telepen

Nem tudják a megváltási összeget előteremteni

(Saját tudósítónktól.) A Darányi telepen az idén sokkal súlyosabb tél előtt állnak, mint eddig bármely évben. Az újév ezuttal mérhetetlen pontot jelent a telepek lakóira. Most már nyilvánvaló, hogy aki nem akarja elveszíteni a házá, amit egy életet felölelő idő alatt szerzett, azt most örökre meg kell vásárolnia. Mélységes gond uralkodik ma hétszáz család tűzhelye felett és az eljövendő megpróbáltatás zavarja hétszáz családifő nyugodt álmát. Pénzt, rengeteg pénzt kell előteremteni újév napjáig, de honnan vegye ezt az a sok szegény ember, akinek még a mindennapi megélhetés is súlyos gondot okoz. Nehéz tiszteket követelnek tőlük és nem tudják előteremteni, mert ugyan ki őriz ma a telep lakói közül 5000—10000—20000 dinárt. Nagyon levert a hangulat ezért a Darányi telepen.

A mai katasztrófális pénzhiány különösen megnehezíti a szőlőbértek helyzetét. Schonnan sem tudnak pénzt kapni; a pénzintézetek Wertheim kasszái is üresek, vagyha van is bennük, nem hajlandók megnyitni a telepek előtt, akik aligha tudnának ma 25 százalékos kamatot fizetni. A teljesen szegények abban biznak, hogy részletekben is kifizethetik a megváltási árat, de ezeket is az a gond gyötri, hogy honnan vegyék most elő az első részlet kifizetéséhez szükséges pénzt. Téli idején, amikor semilyen munkaalkalom nem kínálkozik, épen

Tudjuk, hogy Bajorország rendkívül feltékeny az ő művészeti életére és a művészeire. Tudjuk tehát értékelni, mit jelent, hogy egy magyar művészt ennyire kiemel a saját művészeinek sokaságából és hogy egy magyar művésznek jelöl ki nagy szerepet és hivatást a művészet történetében. A zsabylai bérestanyától a bajor fővárosig nagy utat tett meg az egyszerű magyar fiú, de nagy magasságba is emelkedett, mert Istentől kapott tehetségét fáradhatatlan tanulással és szakadatlan munkával tette még értékesebbé.

csak tengetik napjaikat és most ime ezeket fizessenek, de honnan! A nem teljesen szegényeket ugyancsak az a gond emészti, hogy honnan teremtsék elő a pénzt! Igen sok középosztálybeli, nyugdíjas és tisztviselő él a telepeken, aki sehonnan sem tudja előteremteni azt az összeget, amelyet ki kell fizetnie ez év végéig, hacsak nem akarja elveszíteni öreg napjainak egyedüli biztos alapját, nyugodalmas otthonát.

Még éi ugyan halvány reménysugár a szívekben, hogy hátha történik valami, ami segítségükre jön. Biznak abban, hogy a város részéről történik majd valami, ami lehetővé teszi számukra, hogy megtartsák a telepet. Remélik, hogy a város a pénzügyi kérdésben segítségükre lesz, különösen a pénz kölcsönzése ügyében. Talán adóselelvél útján vagy más módon lehetne a fizetést rendezni, ha nem is véglegesen, legalább egy időre, amíg a pénzpiac helyzete annyira nem javul, hogy a teleptulajdonosok máshonnan elő tudják teremteni a szükséges pénzt.

A városnak mindenesetre az a kötelessége, hogy segítségére menjen a szőlőbérteknek, mert a mai körülmények között legalább is annyit érdemelnek ezek az emberek, akik kulturterületet varásooltak elő azokon a területeken, ahol valaha bogáncskórónál egyéb nem is termelt.

Benes és a balkánprobléma

A Prágai Magyar Hírlap írja: A lausannei konferencia, úgy látszik, elérkezett ahhoz a ponthoz, ahol az 1922. évi konferenciák sablonossá vált végzete őt is eléri: kátyuba jut. Az az ideges kapkodás, amely a semmitmondó és az egyetértés hangoztatásában kimérülő hivatalos kommunikék mögött észlelhető, mely kierzik a francia és az angol sajtó cikkeiből és a konferenciával kapcsolatban tett megjegyzéseiből, arra enged következtetni, hogy a második keleti béket nehezebb lesz tető alá hozni, mint a rosszul sikerült első három esztendőig fenntartani.

Az európai politika az antant szerves és elszakíthatatlan egységének hangoztatása ellenére a kontroverziák mélységes szakadékait hordozza magában. Az idő és az események túleiretek már arra, hogy az egyetlen vezető gondolat: az antantimperializmus legyőzze és eltakarítsa az utóból a természetszerűen jelentkező és egyre élesebb ellentéteket. Ebben a légkörben a konferenciák, a nyilvános vagy félig nyilvános tárgyalások, az érvek és a vitatkozások szabad versenye természetesen nem járhatnak eredménnyel, mert a tárgyalások minden előzetes megegyezés és a szövetségi viszony legszivélyesebb felmelegítése dacára felszínre hoznak oly kérdéseket, melyekkel szemben az antant csinált egyetemessége főlé nőnek az egyes európai államok kisebb vagy nagyobb önálló érdekei.

A konferenciának ebben a pánikszerű hangulatában a nyugodt vizeken vígan evező s a nyilatkozatok és interjúk reklámjával ála Benes mesterien dolgozó Nincscs elmúlt. Hiába keressük a mai táviratokban annak nyomát, hogy az állítólag ad hoc összehozott balkánblokk, mely mögött a kisantant áll, miképpen vélekedik a helyzetnek új alakulásáról, miképpen gondolkodik a Balkán szempontjából a gazdasági egyenjóság és a nyílt kapu politikájának gyakorlati érvényesítéséről. Nincscs ezuttal visszavonult és nem hallatja véleményét. Talán arra vár, hogy a kisantant főrendezőjétől: Benestől megkapja a további

utasításokat s megmentheti majd a veszni látszó sikerét.

Az események nem adhatják meg Benesnek és a kisantantnak a nyugodalmas politika érzésbeli biztonságát. A gazdasági egyenjóság elvének érvényesítése a Balkánon nyilván a török érdekek fokozottabb előtérbenyomulását és honorálását követeli meg, ehhez az elvhez pedig Benes nem járulhat csak úgy egyszerűen hozzá, mert hiszen a kisantant eddigi balkáni politikája nyíltan és kifejezetten a törökök ellen épített frontot. Erősen komplikálja Benesnek balkáni terveit az is, hogy ezt a törökellenes politikát az angolok balkáni politikájához kötötte s erősen kétséges az, hogy lord Curzon tegnapi nyilatkozata után továbbra is erre bázisozhatja. Ujra éreznie kell tehát Benesnek azt, hogy mily nehéz és veszedelmes játék, amit folytat. Éreznie kell, hogy minden talaj elvész a lába alól akkor, ha az antant két főpólusa, Franciaország és Anglia, a politika errupciós erői következtében eltávolodnak egymástól. Ismét érezheti azt a kellemetlen érzést, ami Genuában kétségbeesett felkiáltásban tört ki, amikor arra kérte az antant két vezető hatalmát, ne hozzák őt abba a kényelmetlen helyzetbe, hogy választania kelljen közöttük. De ezenfelül könnyen érezheti annak a lehetetlen politikának következményeit is, mely egyik lábával Páris és London között tapogtatja a talajt s a másikkal a Balkán-politika rögeibe botlik belé.

Nem csoda, hogy a nagy szláv politika rezonanciái a cseh és jugoszláv politikai körökben fel-fel törnek s hogy Beogradban Nincscs ellen, Prágában Benes ellen hangzanak el az elégedetlenség megjegyzései. A politikai nagyravágás s a reális határ ledöntése az, ami Benest a balkánpolitika zavaros és veszedelmes terére vezette. A balkánpolitika már sok diplomáciai karriért örölt fel és tört ketté. A balkánprobléma Európa egyik legnehezebb, szinte megoldhatatlan kérdése s ezt a problémát megoldani, a balkáni kemény diót megtrögni még Benes sem lesz képes.

HIREK

Cocktail

Eddig mindenki azt hitte, hogy Lausanneban csupa komoly ur van, akiknek más gondjuk sincs mint egész nap azon törni a fejüket, hogyan csinálják meg a békét. A delegátus, követ, miniszter, generális és egyéb uraknak azonban ugylátszik más is lekötő figyelmét, talán még jobban, mint a béke megteremtése. Legelőbb erről számol be az egyik legelőkelőbb angol lap a Daily Mail.

A Daily Mail ugyanis közli Lorley kisasszony arcképét. Kisasszony és lausannei értekezlet? Hát hogy a csodába kerülnek ezek össze? Vajjon mi keresni valója lehet egy kisasszonynak, aki ráadásul fiatal és csodaszép, a világ sorsát intézni akaró békekonzferencián. Az angol újság azonban nem akar találos kérdést olvasói elé tálni, hanem azonnal meg is adja a szenzációs választ, hogy miért hozza Lorley kisasszony képét a lausannei hírességek között. Közli ugyanis, hogy „Lorley kisasszony, a híres génuai bárleány repülőgépen Lausanneba érkezett, ahol ő fogja keverni a lausannei értekezlet tagjai számára a cocktailt”.

Tehát jól jegyezzük meg: az értekezlet kényes gyomru tagjai nagy fontosságot tulajdonítanak annak, hogy a fehér asztalukon cocktail legyen, még pedig olyan, amelyet egy villogó szemű, szép mondáin bárleány kavart, kevert, készít el s kétségtelenül ő szolgálja fel. Ebből következik, hogy az értekezletnek van valami konyha és pincemestere, van mulatság- és orgiarendezője, aki az értekező bácsik, meg uracsok, továbbá a frakkos és nem frakkos nagyságok kellemes szórakozásáról gondoskodik. Mert az urak módfelett szeretik gyomrukat. Ők tehát nem riadnak vissza egy kis nobelspicctől, cocktailközi hangulattól, ami a fantáziát felszabadítja. Eltekintve minden egyébtől, Lorley kisasszonynak fontosságot kell tulajdonítanunk. Mert ha jól keveri a cocktailt és megejtően kacintgat a konferencia tagjaira s mindeniket kegyeibe fogadja, akkor az értekezlet pompás hangulatban fog lefolyni. De ha a kisasszony nem gondoskodik elég édes-ségről s nem lesz édeskés, akkor — jaj a legyőzötteknek. Tehát jól jegyezzük meg: bárkisasszony és lausannei értekezlet. Béke vagy háboru egy csésze — cocktailben!...

Károlyi Mihály vagyonekobbzása pöre. A Délbácskának jelentik Budapestről: A kincstár által gróf Károlyi Mihály ellen indított vagyonekobbzási per tegnapi tegnapi nyilvános tárgyalásán a kincstár képviselője, Horváth Dénes miniszteri tanácsos bizonyítja, hogy az 1918-ik évi munkás sztrájkot gróf Károlyi Mihály rendezte és kéri ezen ügyben több tanu kihallgatását. A vád igazolásául bemutatja Károlyi sajátkezű feljegyzéseit, amelyeket a munkásvezérekkel folytatott tanácskozásai alatt írt. Ezek a tüntetésekre és a sztrájk rendezésére vonatkoznak. A tanácskozásokon a béke kikényszerítéséről volt szó. Károlyi gróf védője, Buza Barna kijelenti, hogy ezek a tüntetések néhai Károly király és Cernin Ottokár kérésére rendeztetek s Károlyi különben is csak a Wilson-féle pontok alapján törekedett békére. Hangoztatja, hogy a fegyverletételi parancsot Linder adta ki és nem Károlyi. Horváth Dénes erre felolvassa Linder által a badeni, bozeni, bukaresti és odesszai hadseregparancsnoksághoz intézett azon felszólítást, amely az ellenséges csapatokkal való érintkezés és a magyar csapatok hazaszállítására vonatkozó utasításokat foglalta magában. Ezt a parancsot Linder Károlyi Mihály tudta nélkül nem bocsájthatta ki. Károlyi hűtlenséget követett el, amely életfogytiglani fegyházzal büntetendő. Október 30-án a katonákhoz intézett felhívás nyílt lázadás. Károlyi abban is bűnös, hogy a hatalmat átjártotta a magyar bolsevizmus kezére. Nagy Vince, Károlyi másik védője Friedrich István és Fényes László kihallgatását kéri a katonatanácsok megszervezése ügyében, majd hosszabban foglalja közli a katonai és polgári front összeomlásának okaival. Az elmondottakra Horváth Dénes válaszol és elmondja, miként kérték a németek Károlyi munkálkodását megakadályozni, amikor

aknamunkájáról tudomást szereztek. A tárgyalást holnap folytatják.

Január elején nyílik meg a szubotica Pasteur intézet. Több ízben beszámoltunk már arról, hogy a közegészségügyi minisztérium Szubotican bakteriologiai intézetet kíván létesíteni és e célból tárgyalásokat is folytatott Markovics Lázár egészségügyi főnök Szubotica város megbízottaival. Ezen tárgyalások megegyezéssel végződtek és így Szubotican valószínűleg január havában már megnyílik a bakteriologiai intézet.

Repülés pilóta nélkül. Az amerikai hadseregben már régóta kísérleteznek vezeték nélküli repülőgépekkel. A rejtelmes szerkezetű repülőgépeket drótnélküli villamosárammal kormányozzák. Newyorkból jelentik újabban, hogy a vezeték nélküli repülésben korszakot alkotó felfedezés történt. A legutóbbi kísérlet alkalmával az egyik ilyen repülőgép 160 kilométer utat tett meg és közel a kijelölt helyhez ereszkedett le. Bevált a pilótánélküli repülőgépek bombavetési kísérlete is. A bombavető készüléket szintén drótnélküli villamossal igazítják. A bombavetésnél kétféle irányban kísérleteznek az amerikai konstruktőrök. Az egyik rész azt akarja megoldani, hogy a pilótánélküli repülőgép a bombavetés után visszatérjen, mások pedig olyan gépet akarnak konstruálni, amely a bombavetés után bizonyos kijelölt távolságban lezuhanjon és felrobbanjon.

Egyre szaporodik a chilei földrengés áldozatainak száma. Newyorkból jelentik: Az a hatalmas földrengés, amely Chilében pusztított, emberéletben és anyagban is óriási kárt okozott. Az elpusztított területek lakóinak szenvedését növeli még az is, hogy rablóbandák támadják meg a lakókat és kifosztják abból is, amijük megmaradt. A chilei kormány katonaságot küldött ezekbe a városokba, hogy a lakosságot megvédi. Főleg Coquimbo és Atakama tartományban nagy a zavar. Vallepar városban hatszáz halottja van a földrengésnek. Freirona városban még reitetőbb pusztítást okozott a földrengés. A városból 1500—2000 halottat jelentenek s a hajléktalanok száma oly nagy, hogy megállapítani sem lehet. A tartomány északi partjaira hadihajót küldött a kormány, hogy a szerencsétlen Freirona város lakosságát megvédelmezze. A városi iskolák, a vasuti állomás, a posta és egyéb középületek romokban hevernek. La Serenában az első földrengés után fél nappal később egy második is jelentkezett, amely majdnem olyan erős volt, mint az első. Huasco kikötőben a hajókat és csónakokat összetörte a földrengés által okozott vihar.

Házasság. Fábán Margit (Noviszád) és Hercog Endre (Temesvár) házasságot kötöttek.

Kielben vasat halásznak a tengerből. Kielből jelentik: Az utóbbi időben azzal foglalkoznak a halászok Kiel környékén, hogy hal helyett vasat emelnek ki a tengerből. A béke idején évtizedeken át ezen a környéken tartotta a német flotta nagy hadgyakorlatait és ilyenkor roppant nagy mennyiségű ágyulövedék, páncélburkolat és egyéb vas és alkatrészek estek a tengerbe. A halászok töképenest találtak, aki buvárokat és emelőgépeket bocsát rendelkezésükre, hogy kiemelhessék a tengerből a sok vasat. Minthogy a kikötő a háboru idején el volt zárva, nehogy ellenséges tengeralattjárók vagy torpedók bejussanak, óriási területen acélháló volt kifeszítve és a halászok most ezt is folszedik. A kihálászott vasat eladják a vaskereskedőknek, akik igen nagy árat adnak érte. Minthogy az állam nem követel részeseledést, az egész pénz a halászoké marad és a tőkésé, aki a buvárkészüléket és az emelőgépeket adja. Eddig több mint ötezer vagon vasat szállítottak el.

A noviszádi Női Mária Kongregáció folyó hó 8-án, pénteken délután 5 órakor tartja a zárda kápolnájában fogadalom megújító ünnepes gyűlést, amely alkalomra ez uton hívja meg és szólítja fel kötelességeik teljesítésére kedves Testvéreit az Előjáróság.

Egy amerikai professzor a női öltözködésről. Newyorkból jelentik: Brooklynban az Academy of Music helyiségében érdekes előadást tartott tegnap Frank Alvah Parsons professzor. A temet zsufolásig megtöltötte a közönség s főleg a nők közül jöttek el igen sokan. Az előadás tárgya ez volt: Művészet és divat, vagy az erkölcsi harc. Az asszonyok valósággal lélegzetviesszafojtva hallgatják az előadást, amelyet a professzor azzal vezetett be, hogy megadta az asszony tudományos meghatározását. Eszerint az asszony „független hosszúság”. A professzor ezután kijelentette, hogy a női öltözködés titka nem más, hogy egyes asszonyoknak növelnie kell a szélességét, a másoknak pedig csökkennie kell a hosszúságát. A kövérarcu asszonynak V alakúvá kell tennie nyakvonalát, a kövér nyak felett viszont az elipszis alakú női arc áll legjobban. A ruhának mindenestre ki kell fejeznie a viselőjének egyéniségét. A méltóságteljes kinézésű asszonyok ne viseljenek tollakat. Végül a professzor azzal zárta be előadását, hogy majomprémet egyáltalán ne hordjanak a nők, mert a majomprémet az Isten kizárólag a majmok számára teremtette.

A fűtők és gépészek vizsgázó bizottságánál az ezévi vizsgák folyó hó 16-án tartatnak meg Veliki Becskereken. A vizsga iránti kérvények az Inspekciya Parnih Kotlovohoz Becskerekre intézendők.

Jeritza Newyorkban. Newyorkból írják: Theatre paré volt a newyorki Metropolitan minapi megnyitója. Amit gazdagság és divat produkálni képes, az mind ott csillogott a nézőtérén. Jeritza Mária Tosca szerepében olyan nagy sikert aratott, amilyenre még nem volt példa ebben a színházban. A közönség tombolt lelkesedésében és halvérű yankeek dobáltak virágot a szinpadra. Scarpiát Scotti, Cavaradossit Martinelli énekelte, de Newyork csak a szépséges Mária látta ezen az estén, aki bálványa lett az óriás városnak.

Karl Krauss monstre háboru darabja a szinpadon. Bécsből jelentik: Karl Krauss, a bécsi maróttollu satirikus és polemizáló újságíró nagy monstre szinműben írta meg a világháboru történetét az Emberiség utolsó napjai címen. Most a bécsi Renaissance-Theater szinre akarja hozni ezt a drámát, csak azt nem árulja el, hogy sorozatos előadásokon akarja-e az egész drámát eljátszani, vagy összevonni egy estét betöltő darabbá. Mert a darab eredetileg csak olvasmányok készült és több mint nyolcszáz sűrűn teleirt oldalas könyv. Ha tehát végig akarják játszani, ahhoz, miután Krauss shakespearei könnyedséggel kezeli a színváltozásokat, a mai szinpad viszonyok szerint legalább egy hét kellene. Érdekes különben, hogy Karl Krauss maga is fel akar lépni darabjában.

Röntgenintézet. Dr. Alekszics Simon orvos Zrinyi Péter-utca 2. szám alatt (szemben a főpostával) intézetet nyitott, ugy Röntgenátvilágításra, mint Röntgen- és ultraviolettsugarakkal való gyógyításra valamint Diatherma és az összes elektromos gyógyeljárásokra. Rendel déli-élt 9—12-ig, délután 3—6-ig.

Eladó háztelkek.

Ljubljanska (Szent István) és
Temerinska utcában. Felvilágosítás nyerhető az

**IPAR és KERESKEDELMI
TAKARÉPÉNZTÁRNÁL.**

**Az N. T. K. dec. 5-én
kedden este fél 9 órakor rendezi első
AMATEUR PROPAGANDA
Boxmérkőzését
a „Sloboda” szálló nagytermében.**

Teababák

olcsón kaphatók a „SOA”-ban.

Dungyerszky Gedeon udvari vacsorán. Sándor király tegnap este vacsorát adott, amelyen az ország több előkelősége vett részt, többek között Dungyerszky Gedeon és neje is.

Nacionalisták Petrováradinban. A pénteki államünnep alkalmával Petrováradinban kínos incidens játszódott le, mely különféle magyarázatokra adott okot. Azon a napon, délelőtt 11 órakor a noviszádi nacionalisták egy csoportja átvonult Petrováradinra és az államünnepre való hivatkozással követelte, hogy az üzleteket zárják le rögtön. Az üzletek tulajdonosai avval védekeztek, hogy a polgármester illetőleg a zagrebi királyi helytartó utasítása értelmében üzleteiket csak az ünnepi istentisztelet tartama alatt kötelesek zárva tartani. A nacionalisták ezzel szemben a belügyminiszter rendeletére hivatkoztak, mely szerint az üzleteket egész napon át zárva kell tartani. Miután az üzlettulajdonosok nem tettek eleget a nacionalisták felszólításainak, ezek betörték néhány kirakatot és tüntetve végigvonultak Petrováradin utcáin élve az állami egységet és szidalmazva a Frank-pártiakat.

A BBE orvosok egyesülete folyó hó 7-én, csütörtökön délután 4 órakor tartja a közgyűlést a rendes havi gyűlést a következő tárgyszorokkal: 1. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése. 2. Betegnek bemutatása. 3. Györgye Jovánovics dr. előadása a csecsemők táplálkozásáról. 4. Esetleges indítványok.

Méhész gyűlés. A noviszádi méhészegylet ma délután 3 órakor ülést tart az evangélikus iskolában, amelyen Bozsidaev Szvetozár és Mudvoch István tartanak előadást.

Tűz. Tegnap két helyen is volt tűz a városban. Délután fél négy után a Trandafil épületben kéménytűz támadt, melyet azonban hamarosan eloltottak. Öt óra után pedig a postánál levő villamos transzformátor kezdett égni, amit azonban szintén hamarosan eloltottak. Ennek a tűznek azonban kellemetlen következményei voltak, mert a város egy része villanyvilágítás nélkül maradt egy jó ideig. Különösen a postán okozott nagy zavart a váratlan sötétség.

A nemzetközi szociáldemokrácia örüllet. Sepp Oerter, a volt braunschweigi szocialista miniszterelnök egy seesenai népgyűlésen érdekes beszédet mondott. Ennek a beszédnek szövege érdekes fényt vet a német szocialisták nagy belső válságára. A volt miniszter háromnegyedév óta nem szerepelt a politikai életben. Ezt az időt emlékiratai megírására fordította és ez alatt alapos revízió alá vette egész múltját. „E revízió alatt — mondotta beszédében — arra a sziklaszilárd meggyőződésre jutottam, hogy a szocializmus nemzetközi alapon merőben örület. (Wahnsinnstheorie). Napjaink nyomorát nemcsak a munkások, de minden termelő testület, még a „gyártulajdonosok” is nyögik. Az egyetlen út, amely a nyomorúság völgyéből kivezethet: a nemzeti szocializmus”. Az érdekes beismerés e szavakkal végződött: Visszapillantva a múltra, be kell ismernünk, hogy hamis vágányon jártunk és ha ma kelene állást foglalnom, úgy inkább monarchista lennék, mint szocialista. Az elvtársak ellentmondásaira a bátor szónok csak ennyit válaszolt: — Nyugodtak lehetnek, egykori elvtársaim, nem akarok új pártot szervezni, csupán egyetértő német népet akarok a szabad, központi német birodalomban látni.

Viseljen sok előnye mi a I

PALMA

Meghalt a mentőkocsiban. Mresetin Jelena 75 éves asszonyt egy héttel ezelőtt Grk szerem megyei faluban megharapta egy veszett kutya. Míg a beieges öregasszony fia megszerezte az orvosi bizonyítványt és hatósági iratokat, hogy anyját behozhassa a Pasteur intézetbe, egy hét mult el. Az asszony már a vonaton rosszul lett és mire Noviszádra ért aggasztó lett állapota, ezért a pályaudvarról mentőkocsit kértek az asszony elszállítására. A mentőkocsi a kórházba szállította az asszonyt, de mire a kórházhoz értek, már halott volt.

Felfüggesztett főszolgabíró. Dr. Radics Lázár bácskai alispán inspekciós körútján Sztari-Becsejen járt, ahol a hivatalvizsgálat alkalmával felfüggesztette hivatalából Malencsics Szteván járási főszolgabírót cselekményeiért, melyeket még palánkai főszolgabírászkodása alatt követett el.

A „Vajdaság” zsidó orgánum lesz? A „Jüdisches Volksblatt” írja: A „Vajdaság”-ot át akarja venni egy konzorcium és belőle zsidó érdekeket képviselő orgánumot csinálni. Üdvözljük a „Vajdaság” régi és új tulajdonosait ezen jobb belátásról tanuskdó lépésük aikalmával. Nem járja, hogy zsidók a magyar kisebbség szervezetében döntő szerepet követelnek a maguk részére. Nagyon örülnénk, ha a „Vajdaság” nevet cserélné és címlapjára ráírná, hogy zsidó érdekek orgánuma. Evvel a nyílt és férfias cselekedetével a „Vajdaság” eredményesebben munkálkodhatna és nem-zsidó körökben is nagyobb tekintélyre tenne szert.

Amikor a kegyelmes asszony Itáliában járt. Berlinből írják: Ebert köztársasági elnök feleségéről még mindig tudnak egyet-mást a rossz nyelvek elbeszélni. Az elnökne tudvalevően nem született biborban. Mielőtt Ebert szíjgyártó feleségül vette, a maga két kezével kereste meg becsületes kenyerét. Ezt sehogysem tudják neki megbocsátani s ezer ércet faragnak a „hajdani mindenek” jellemzésére. A legújabb ezek között az, amelyiket egy diplomáciai ebédnél kapcsolatban bocsátottak szárnyra. Nagy diplomáciai díszebéd volt az elnöknel, amelynek befejezése után a társaság a szalónokba vonult.

Bocsássanak meg hölgyeim, — szólt volna az elnökne — hogy nem mehetek önökkel, de először segíték a leányoknak leszedni az asztalt.

Ugyancsak azon az ebéden történt volna, hogy az elnökne szomszédja, egy nagykövet megkérdezte a kegyelmes asszonyt, vajjon járt-e már külföldön.

— Ó, igen, — hangzott a válasz — már voltam.

— És hol, ha szabad tudom?

— Itáliában.

— Ugy? Ez érdekes! Hiszen én is ott jártam. Ha szabad tudnom, mikor volt ott, kegyelmes asszony?

— Ó, ez már régen volt, még leánykoromban. Mikor a gazdáim egyszer Nápolyba rándultak, engem is magukkal vittek.

A nagykövet a kegyelmes asszonyra nézett és hirtelen más beszéd tárgyát választott.

Hogyan lehet az ember milliomos? A Vossische Zeitung-ban olvassuk, mi módon lett milliomos egy szegény, de találékony német polgár. A német, akiről szó van, elbujt egy hajón s ilyen módon ingyen jutott ki Amerikába. New-Yorkban a kiszállás után verekedést rögtönözött, amire elfogták és becsukták. Az amerikai rabok — az ingyen kosztkvártélyon kívül — napi öt centet kapnak: Mire a newyorki bíróság elintézte a német ügyét, az öt centek 183 dollárra szaporodtak. Az összeget kiutnlták neki s ugyanakkor hazatoloncolták. Persze ingyen. Hamburgban mi helyt partraszállt, a dollárjait beváltotta nyolcezer arfolyamon, kapott érték másfélmillió márkát, amiből mindenekelőtt kiruházkodott. Most nagylábon él.

A novisadi Nemzeti Színházban ma délutáni előadásként Albini jóhírnevű operettjét a „Meztilábas táncosnő-t mutatják be lezállított helyárák mellett. Este Meilhac és Halévy detektivkomédiája a „Tricoche és Cacolet” kerül színre.

SPORT

* A pesti közvélemény még mindig nem tud belenyugodni a magyar válogatott csapat vereségébe és úgy a sport — mint a napilapok a vereség oka körül vitatkoznak. A valódi okhoz azonban legközelebb a „Világ” sportrovata jár, amelynek legutóbbi „Erő és ügyesség” című cikke rá is mutatott a helyes okra, csak tanácsai, amit a tanulsághoz fűz nem orvosolják a bajt. A „Világ” szerint a magyar csapat veresége, hogy az művészi fociballt játszik, amely nem érvényesül mindig a nyers erő és rámenés ellen. Hozzá fűzi, hogy a magyar csapat soha ne vegye át az osztrákoknak azt a stílusát, amely csak tisztavirágéletű és a jövő a „művészi” fociballé. Mivel ez az okoskodás nálunk sem idegen, érdemesnek tartjuk a dologgal bővebben foglalkozni. Mi azt állítottuk a multban is, hogy nem elég a fociball játéknál a művészi technika legalább ahhoz, hogy egy csapat eredményes legyen, nem. Az a csapat a legjobb csapat, amely mindenféleképpen tud játszani. Ha kell technikával, ha kell lelkesedéssel, ha kell testierővel. Fő, hogy a csapat minden ellenfelének vissza tudjon vágni azokkal az eszközökkel, amelyekkel esetleg az dolgozik. Az gyenge vigasz ma már, hogy a vesztes csapat művészeiből és szebb fociballt játszik — más ellenfelekkel — mint a győztes. Kíváncsiak vagyunk a 30.000 nézőből hányan érték be ezzel a vigasszal? Ugy látszik ezzel a véleményünkkel az osztrák szövetségi kapitány véleménye is egyezik, mert két év óta a magyarok ellen mindig az ugynevezett „nehéz” bécsi csapatokból szedi a játékosokat és mint az Amatőrök, Rapid, WSC, Hakoah technikával játszó játékosokat inkább otthon hagyja. Ezzel azután mindig ellensúlyozza a magyarok „nagyobb” művészetét. A művészi technikának meg van ugyanis az a hátránya, hogy lassúságra van kárhoztatva és gyors rámenő ellenfelekkel szemben nincs ideje kifejlődni. Addig tehát míg a szomszéd országok — mert Ausztrián kívül Németország és Csehország is döntőjelentőségű mérkőzésein a „nehéz” szisztémát alkalmazza — nem játszanak nemzetközi mérkőzéseken művészi fociballt, Magyarországnak sem szabad az előkelet adni, különben a jövőben is ők lesznek a vesztes jobbak.

* Az osztrákok lelkes és erős játéka sokan durvaságnak minősítik, pedig erre a szemtanúk állítása szerint csak a „lelkes” jelzőt lehet alkalmazni. Mikor egy csapat teljes lélekkel küzd a győzelemért, természetesen nem sokat ad a külsőségekre. Az osztrákok pedig megakarták nyerni ezt a mérkőzést és azért játszottak úgy, hogy a magyar csapat egy pillanatig sem ért rá gondolkodni. Ez az „ügy” pedig semmi más nem volt, mint gyors labdára-menés, ahol a szépségekre törekedő fél mindig a rövidbet huzza.

* Ma délután fél 5 órakor kezdődik a NAK teadélutánja a Maros-vendéglőben. Zenét a NAK zenekara szolgáltatja Tóth Péter vezetésével. Vendégeket is szívesen lát az egyesület. A házias ellátásról a NAK hölgytagjai gondoskodnak.

* Kis Gyula, a magyar szövetségi kapitány lemondásáról terjengnek Pesten hírek.

* Barát Jenő meghalt. Barát Jenő, a BEAC-nak, majd a BSE-nek s végül az MTK-nak tehetséges versenyzője agyvérzés következtében Budapesten meghalt.

* A Vasasok spanyol turája elmarad. A Vasasok vezetősége francia nyelven szövegeztet táviratot kapott, amelyben a már elfogadott turát jobb időre kéri elhalasztani a St. Sebastian spanyol egyesület. Okul hozván fel, hogy a magyar csapatot nem tudta elhelyezni olyan anyagi feltételek mellett, amely a Vasasokat teljes mértékben kielégíthette volna. A Vasasok most már csak a tervezett olaszországi tura sikerében bíznak.

* Novisadon egy mérkőzés lesz ma, ha az idő megengedi. A NAK és az OSKV ifjusági csapatai mérkőznek fél 11 órakor a NAK-pályán.

* A svéd athlétákat meghívták Amerikába. Paddock hazája, Los-Angeles meghívta a svéd athlétákat új, 75.000 nézőre épített stadionjának jövő évben tartandó főlavató versenyére.

LEGUJABB

A Lausannei esti tárgyalások

Lausanne. Ma Benes értekezett az angol, olasz, francia és jugoszláv delegáció vezetőjével és a békekonferencia főtitkárával. Tanácskozásuk célja, hogy Csehország is résztvehessen a konferencián az őket érdeklő kérdésekben. Egy három tagból álló örmény delegáció megérkezett, és megbeszélést tartott Childel kifejtve, hogy a versaillesi szerződés alatt kilátásba helyezett örmény nemzeti állam megalkotására vonatkozó kívánságuk teljesül. A gazdasági bizottságban Barrére felvetette a kérdést, hogy Albánia is résztvegyen a török államadósság fedezésében. Az albán delegátus erre indítványozni fogja, hogy az albán delegációt hívják meg a tárgyalásokra.

Felelős szerkesztő: Dr. Szlezák Rezső
Kiadótulajdonos: Fáth Ferenc és társai

Árú hirdetések.

ÖRÖKBE ADNÁM 4 hó-
napos kis famat jómódu
csaladnak. Cím a kiadó-
ban. 1-4

IZLÉSES NYOMTAT-
VÁNYOKAT készlt Novi-
sada a Gutenbergkönyv-
nyomda, Szabadság-tér 1.

GLORIOZA

Vasököl

kalandordráma. Főszerep-
ben: Luciano Albertini.

Dec.
3

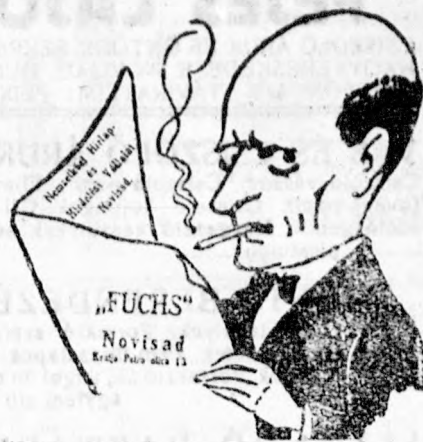
Az egész világ részére

elfogadok hirdetéseket, időt,
pénzt, fáradságot takarít
meg az, ki

HIRDETÉSEIT

nálam adja fel.

„FUCHS” Hírlapterjesztő és Hirdetési Vállalat
Novisad, Kralj Petar u. 13.

Intelligens, egyedül álló szorgalmas özvegy

keres megfelelő állást mint *kul-
csárnő, ápolónő, társalkodónő*
idősebb házaspárnál, esetleg idő-
sebb hölgnél vagy idősebb ur-
nál. Cím a kiadóban. 1

Ujra megnyit! Vidéklek figyelembe!

Modern előnyomda.

A legújabb függöny, Stör, miljö,
futó, fehérnemű és ruhaminták
nagy választékban

NARAYFEJŐ-né női divatterme,
JEVREJSKA (FUTAKI) U. 9. SZÁM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Cserepes-tanoncok

felvétetnek *Hambalkó Antalnál*
Darányi-telép 22. 1

VÁROSI JÓDOS GYÓGYFÜRDŐ

:: NOVISAD ::

PANSIO RENDSZER, - KITÜNŐ EL-
LÁTÁS ÉS SZOBÁK, - ISZAPKEZE-
LÉSEK, - SÓSFÜRDŐK, - HYDRO, -
THERAPIA, - RÖNTGEN-LABORATO-
RIUM, KVARCLÁMPA, DIATHERMA
és VILLAMOS KEZELÉSEK. ÁLLANDÓ
FÜRDŐORVOS. - NYITVA EGÉSZ
ÉVBEN. - TÉLI KURA.

Egy jókarban levő kisebb 1

szoba berendezés

eladó Érdeklődj Árpád u 14 Novisad

Részvény kibocsájtási hirdetmény.

Az Ipar és Kereskedelmi Takarékpénztár r. t. az 1922. évi április hó 30 án tartott közgyűlésen nyert felhatalmazás folytán és a kereskedelmiügyi miniszterium VI. 3264 sz engedélyével alapítókéjért a jelenlegi 6 millió koronáról (amely 30.000 darab K 200 — névértékű részvényből áll)

12 millió koronára emeli fel további 30 000 darab egyenként K 200. — névértékű részvény kibocsájtása által.

A kibocsájtandó részvénytömbből 20.000 darabot átvesznek az intézetükkel szerződéses (affiliáció) viszonyban álló Horvát Általános Hitelbank (Hrvatska Sveopć Kredita Banka) Zagreb és a Kreditanstalt für Handel und Industrie (Kreditni Zavod za Trgovinu in Industriju) Ljubljana,

10 000 darab egyenként K 200. — névértékű részvény az intézet régi részvényeseinek ajánlatik fel, akik a fenti két intézet részére megszabott K 375. — azaz

három százhetvenöt koronás árfolyamon minden 3 darab régi részvényre egy új részvényt vehetnek át elővételi joguk alapján. A részvénykiállítás költségeket és kibocsájtási illetéket az intézet viseli

A régi részvényesek által nem jegyzett részvények az intézet érdekkörébe még nem tartozó új feleknek K 425. — árfolyamon nyilvános jegyzés útján ajánlatnak fel.

Az elővételi jog gyakorlásának határideje 1922. évi december hó 15-ike, amely időpontig az ön részvényesek, akik elővételi jogukkal élni kívannak, részvényeiket az intézet pénztárnál Novi Sadon, vagy a fentebb megjelölt intézeteknél Zagreb illetve Ljubljánában felülbélyegzés céljából bemutatni és a fenti árfolyam érték felét befizetni tartoznak. A részvények hátralékos vételára legkésőbb 1922. év december hó 31-ig fizetendő ki, 1922. év július 1-től számított 6%-os kamattal együtt.

A kibocsájtandó új részvények a folyó üzletév hasznában 1922. év július 1-től, azaz fél osztalékban részesednek.

Az intézet összes részvényei — a f. év nov. 11-én tartott rendkívüli közgyűlés által módosított alapszabályok értelmében összevonás útján 100 D-nár névértékűre kialakított új részvényekre fognak legkésőbb 1923. évi január hó folyamán kicseréltetni.

Mint ahogy a részvények az átcserelés alkalmából 1, 5, 10 és 25 darabos összevont címletekben állíthatnak ki, felkérjük a részvénytulajdonosokat, hogy a címletbeosztásra vonatkozó kívánságaikat 8 napon belül bejelenteni sziveskedjenek.

Novisad, 1922. november hó 18-án.

Az igazgatóság.

FEJES LAJOS

CSISZOLÓ ÁRUK ÉS ÖNTŐDE SZERSZÁMOK
NAGYKERESKEDESE. NOVISAD, DUNA-U. 8.
TELEFON 418. TÁVIRATCIM: FEIKLOBEN.

VAS ÉS CSISZOLÓ ÁRUK

Csiszoló vászon. Csiszoló papír. Flint
(üveg) papír. Csiszoló korongok. Csi-
szoló gépek. Heggesztő készülékek és
pisztolyok.

ÖNTŐ-BERENDEZÉSEK

Grafit tégelyek. Formázó szerszámok.
Öntőde kefék. Fém fűrészlapok. Kézifu-
rógépek. Forrasztó ón, angol ón és csap-
ágyfém stb.

ALLANDÓ RAKTÁRI!**Andrija Malčić szabómester**

Szabadság tér, ajánlja ószi és téli
raktárát a szezon lejártá miatt le-
szállított árban.

Öltönyök 1250 dinártól.

Tisztvise ökök árengedmény. Egy-
üttel kiárusít többféle visszamaradt
ruhaneműt. Utazóbuudák és alkalmi
ruhák kölcsönadnak.

BURGONYA

nagyban és kicsinyben, a piaci
áron alul kapható: 4070-2-2

Britvić, Ljubljanska u. 5.

Női és férfi

KALAPOK

átalakítását,
festését és
tisztítását

a legutányosabban,
a leggyorsabban és
a legjobb kiviteiben
váltója

Funták Gyula

kalapos-mester

Bjagoševa (Andréssy) u. 9
(Tűzoltó lakt. szemben.)

ÖRÖKBE ADNÁNK

egy 3 és fél éves kislányt jobb
családba. Cím a kiadásban. 1

OPTÁLÓK FIGYELMÉBE!

3773 Ingatlan forgalmi iroda, közvetít
7-12 birtokok, házak, szállók és egyéb
ingatlanok eladását és vételét

DECLEVA ENDRE, PÉCS

Zsolnay Vilmos utca 5. szám.

**APOLLO
MOZGÓ****DEC.
3****Hindu siremlék**

I. rész.

MIA MAY a főszerepben.

Aki 600 dinárt meg akar takarítani, az jöjjön**HORVÁTH JÓZSEF****ANGOL DIVAT SZABÓHOZ TEMERINBE.**

**900 dinárért készít külföldi szövetekből egy teljes öltönyt,
Raglánt vagy télikabátot. — Külföldi szövetekben nagy választék.
Pontos kiszolgálás!**

Ujdonságok az Orpheumban!**A NOVISADI ORPHEUM
és AMERICAN BAAR**

decemberi programja bőségesen rendelkezik kü-
lönféle a traktókkal, úgy, hogy teljesen egyen-
rangú a többi nagyvárosok hasonló mutatványával.
Többek között említjük itt a híres

ARTUR de TOMA & COMP.

akrobatákat és az

ORIGINAL RASOLO t,

akik először lépnek fel Jugoszláviában.

A többi erő, mint

BRENG and SMÉ (excentrikus táncduo),

QUADRATUS (muz. aktus),

2 WALDONS (elsőrangú komikusok)

stb Bécsben (Ronacher és Apollo), és Berlinben
(Winterpalais) elért sikereikkel garantálják a jó
kvalitást.

Hogy a programot még teljesebbé tegye,
az igazgatóság elszerződtette a közkezdelt opera-
énekesnőt,

ADRIANA SALVI

kisasszonyt (azelőtt az itteni Nemzeti Színházban),
úgy, hogy a szépművészet kedvelőinek alkalmuk
lesz naponta a kiűnő művész nő művészetében
gyönyörködni.

Kifőzdének

megfelelő helyiséget, esetleg ven-
déglet bérbe vennék. — Ügynök
díjazva. Cím: Kiszaludy utca 6.
Rockenstein. 4082 1

FOLTMENTES FEHÉR**TÜKRÖKET**

garanciával készít

„VITRUM“ NOVI-SAD

Futoska put 81. Üvegcsiszolás, ré-
gi tükrök javítása. (3030-1-35)

Valódi szerémi bor**6 Dinárért**

kapható literenként Slovačka
(Attila) ul. 56. szám alatt,

Varsányi Györgynél.**Cand. Architekt**

a bécsi műegyetemről elvállalja
az e szakmába vágó összes ter-
vezések és más munkálatok el-
végzését. Cím a szerkesztőségben.

Szállítási és Fuvarozási Vállalat

Telef. 270. **KRUMESZ PÁL** Telef. 270.

UJVIDÉK, PUTARI-UTCA 60. SZÁM ALATT.

Elvállal helybeli és vidéki árufu-
varozást **teherautóval** vagy
stráfkocsikkal és áruberaktározást.

TÜZIFA

legolcsóbban beszerezhető
hajó és waggontételekben a

GERBER-sörgyárban**— STARI-BECSEJ. —**

Ugyanott 2 jókarban levő teherautó eladó.

Divat- és fehérnemű-árak**Karácsonyi árak!****mélyen leszállított karácsonyi árban!****Karácsonyi vásár!**

U. m.: Angol női és férfi szövetek,
Velour köppeney és kabátszövet,
Divat és cerna barchet,
Selyem és szövet kendők,
Berliner kendő, Charnill Chall,
Vászon, Zephir, Kanavász,
Kávész és fehér asztal terítők,
Törülköző, zsebkendő,
Szőnyeg, függöny, ágyterítő,
Linoleum, butorszövet stb.

Jovanović & Devrnja

(azelőtt Bron H. Fla) Divatárház az „Arany Szarvas“-hoz

Tekintse meg a karácsonyi kirakatokat!